

Dr. pharm., doc. INGA URTĀNE, RSU Farmācijas ķīmijas katedra

Medikamenti kakla sāpēm - vai visi tik nevainīgi?

Bieži aptiekā nākas dzirdēt frāzi: lūdzu, iesakiet man kaut ko pret kakla sāpēm! Tajā brīdī satiekas farmaceita un aptiekas apmeklētāja zināšanas, zāļu lietošanas pieredze, dati no anamnēzes (piemēram, novērotās alerģijas), kā arī pavisam skaidrs lūgums – atbrīvoties no sāpēm.

Lai precizētu simptomu cēloni, farmaceits aptiekas apmeklētājam uzdod jautājumus par kakla sāpju ilgumu, gaitu, pastiprināšanās epizodēm, aizdomas veltot potenciāli biežāk sastopamajiem kakla sāpju ierosinātajiem – vīrusiem, baktērijām. Lai gan ne vienmēr var izslēgt arī citus iemeslus, piemēram, mutes un rīkles gļotādas apdegumus, traumas, ar kuņģa skābes atvērni saistītas izpausmes. Šajā brīdī farmaceitam jāspēj izvērtēt situāciju: vai nu rekomendēt ārsta apmeklējumu, vai palīdzēt izvēlēties preparātu un, ja tuvākajā laikā līdzeklis nav efektīvs vai veselības stāvoklis pasliktinās, ieteikt vērsties pie ārsta.

Nākamajā – rekomendāciju veidošanas fāzē – farmaceitam jāizvēlas atbilstošais aktīvo vielu un palīgvielu komplekss, kas nerada papildu riskus, turklāt aptiekas apmeklētājam pieņemamā zāļu formā un neaizmirstot arī par terapijas izmaksām. Jāpārliecinās, ka aptiekas apmeklētājs ir sapratis preparāta lietošanas veidu, lai tas sasniegtu terapeitisko efektivitāti. Katrai no zāļu formām – sūkāmām tabletēm, aerosolam izsmidzināšanai mutes dobumā, šķīdumam mutes dobuma un rīkles skalošanai, pulverim ātri lietojama šķīduma pagatavošanai – ir priekšrocības un trūkumi. Bieži

vien jau aktīvā viela vai to komplekss rada izvēles ierobežojumus, piemēram, vecums, no kāda pacients drīkst lietot šo preparātu, pieļaujamais terapijas dienu ilgums, individuālā nepanesība. Nepietiekami novērtēta ir arī palīgvielu loma zāļu izvēlē, kas dažreiz rada kontrindikāciju, piemēram, glikozi, saharozi saturošs līdzeklis nav ieteicams cukura diabēta pacientam. Citreiz var novērot arī citas veselības stāvokļa izmaiņas, piemēram, sorbīta klātbūtne pastiprina nelabvēlīgo ietekmi uz kuņģa un zarnu trakta veselību, var izraisīt vieglu caureju, atsevišķās situācijās izpaužas kā alerģiju provocējoša viela (piemēram, krāsviela kumačs 4R).

Reizēm nelabvēlīgo scenāriju pastiprina konkrētas zāļu formas lietošanas pārkāpumi. Biežāk sastopama pārlietu aizrautīga sūkājamo tablešu preparāta lietošana pirmajās dienās, neievērojot rekomendēto lietošanas režīmu – turpināt lietot vēl vairākas dienas pēc simptomu izzušanas. Mēdz būt arī izņēmumi – atļautais lietošanas ilgums ir tikai trīs dienas (piemēram, flurbiprofēnu saturošam preparātam).

Aptiekas apmeklētājs bieži vien balstās uz savu pieredzi, klasificējot preparātus divās daļās – palīdzēja vai nepalīdzēja –, kas rada papildu risku,

VĒRĒS: redakcijā vai pie raksta autore

piemēram, uztvert sūkāmās kakla tabletes kā konfektes, ko lieto, ja nepieciešams.

Kakla sāpju gadījumā mājas aptiecinā vēsturiski atrodas arī sālsūdens, kas bieži tiek uztverts kā absolūti nekaitīgs palīg līdzeklis, taču tā lietošanā tiek pieļautas kļūdas. Atbilstošā koncentrācijā – tējkarote uz glāzi ūdens – šis līdzeklis mazina iekaisušās kakla gļotādas tūsku, toties pārliecība par to, ka, jo stiprāka koncentrācija, jo efekts ir pārliecinošāks, draud ar stāvokļa pasliktināšanos. Tādēļ rūpnieciski ražota preparāta pagatavošana rada mazāk kļūdu, līdz ar to sasniedz arī pārliecinošu terapeitisko efektu, nodrošinot papildu ieguvumu – mērenību kakla skalošanas intensitātē, sekojot diennaktī rekomendētajam lietošanas reīžu skaitam un neradot papildu kairinājuma risku iekaisušajai kakla gļotādai. Jāņem vērā, ka, piemēram, šķīstošo furagīnu saturošs pulveris jāšķīdina glāzē karsta ūdens. Tad to atdzesē un siltu šķīdumu izmanto sāpoša

kakla skalošanai atbilstoši ražotāja rekomendācijai 2–3 reizes dienā. Pirms katras lietošanas jāpagatavo svaigs šķīdums.

Jāuzsver furagīna plašais antibakteriālais darbības spektrs, it īpaši kalpojot par neatsveramu palīgu situācijās, kad jācinās pret tādu patogēnu stafilokoku un citu baktēriju celmiem, kas ir rezistenti pret antibiotikām un citiem antibakteriāliem līdzekļiem.

Situācijas mēdz būt atšķirīgas, taču ir arī kopīgas, kas farmaceitam jāievēro, konsultējot par kakla sāpēm: cik dienu; kādā lietošanas režīmā; ko nedrīkst darīt uzreiz pēc preparāta lietošanas; vai nepastāv ierobežojoši faktori (blakusslimības, individuālu komponentu nepanesamība, nespēja pareizi lietot konkrētu zāļu formu). Noteikti jāpārliecinās, vai pietiks visam paredzētajam lietošanas kursam un vai šis piedāvājums ir finansiāli draudzīgs. Tikai kompleksajā farmaceutiskās aprūpes modelī izdosies izvairīties no aisbergiem kakla sāpju terapijā. **A**

Furasol® SKALO KAKLU PILNĀ BALSĪ

DRĪZUMĀ JAUNUMS - Furasol® N5

Reklāmas Nr. FUR271120LV

Izskalo kaklu no infekcijām

Mutes dobuma un rīkles iekaisuma ārstēšanai.

Lietošana: Pieaugušajiem un bērniem no 4 gadu vecuma. Pacīņas saturu izšķīdina glāzē 200 ml, karsta novārīta ūdens. Siltu šķīdumu lieto 2-3 reizes dienā. Pirms katras lietošanas reizes pagatavo svaigu šķīdumu. Bezrecepšu medikaments. Iepakojumā 15 paciņas.

www.olainfarm.com

UZMANĪGI IZLASIET LIETOŠANAS INSTRUKCIJU VAI ATBILSTOŠU INFORMĀCIJU UZ IEPAKOJUMA. KONSULTĒJĀTIES AR ĀRSTU VAI FARMACEITU ZĀĻU LIETOŠANĀ.

ZĀĻU NEPAMATOTA LIETOŠANA IR KAITĪGA VESELĪBAI